

Б.О. Коваленко

викладач

Уманський державний педагогічний

університет імені Павла Тичини

ФОРМУВАННЯ МОВНИХ СИТУАЦІЙ

Ситуації стимулюють студентів до комунікативно-вмотивованого виконання мовленнєвих дій, а спілкування в таких ситуаціях дає студентам змогу засвоїти свідомо іншомовний матеріал. Ефективне навчання вимагає організацію спілкування, яке емоційно забарвлене, пронизане індивідуальними переживаннями, яке приносить радість, зацікавленість у спільній діяльності, створює передумови успіху як у навчанні, так і в позакласній роботі. Розвиток комунікативних здібностей можливий тільки через вирішення реальних завдань на занятті, що викликає в студентів задоволення і впевненість в собі, бажання говорити англійською мовою. Навчальна мовна ситуація розглядається як «сукупність життєвих умов, що спонукають до висловлення думок і використання при цьому мовного матеріалу» [1, с. 43].

На початковому етапі формування комунікативної компетенції ми включаємо у навчальну сферу саме такі ситуації, які передбачають гумористичний зміст і показують практичну значущість знань та мовленнєвих вмінь. В основі стимулюючих мовленнєвих ситуацій матеріалом виступають різні цікаві історії, скетчі (гумористичні сценки), реальні веселі історії з життя, а також анекдоти. [1, с. 45]. На стадії імітації доцільне тренування граматичних конструкцій, для цього використовується другий тип мовленнєвих ситуацій – дублюючі, за допомогою яких створюється сфера реальної комунікації. Мета цих ситуацій полягає у швидкому і чіткому відтворенні прикладу, який є еталоном для будівництва йому подібних. Студентам надається змога брати участь у ситуаціях, базою для яких є картки з репліками та відповідями на них. Також під час формування лексико-граматичних вмінь велику роль відіграють репродуктивні навчально- мовленнєві ситуації. Особливість цих ситуацій полягає в тому, що вони дають можливість студентам більш самостійно будувати висловлювання, тобто це передбачає самостійний вибір лексичної одиниці та граматичної конструкції у реченні. На етапі закріплення навичок

доцільне використання ситуацій на заміну. Цей вид передбачає оволодіння новими граматичними конструкціями, де важливим постає зміна логічного наповнення запропонованої граматичної конструкції, тобто підстановка інших лексичних одиниць у зразку, що відпрацьовується. Ми вважаємо, що паралельно слід віднести до закріплення поширювально-підстановчі ситуації. Сутність їх полягає в тому, що вони забезпечують можливість включати всередині даної граматичної конструкції під час роботи над визначним граматичним явищем вже відому, раніше вивчену лексику. На етапі генералізації використовуються перетворюючі навчально-мовленнєві ситуації. [2, с. 150]. Метою їх є правильне використання в одній і тій самій конструкції різноманітних граматичних форм. Цей тип передбачає заміну даної граматичної одиниці в конструкції на правильно вибрану з-поміж тих, що входять разом з нею в одну систему взаємопротиставлених одиниць (наприклад теперішній чи майбутній час, вищий або найвищий ступінь порівняння) під впливом нових умов ситуації. На останньому етапі переключення з моделі на модель використовуються комбінуючі навчально-мовленнєві ситуації, які передбачають оволодіння вміннями об'єднувати матеріал, що вивчається з раніше вивченим.

Отже, мовленнєві ситуації є ефективним засобом реалізації комунікативного підходу до вивчення іноземних мов. Виступаючи формою організації процесу навчання їх слід регулярно застосовувати в навчанні іноземних мов, враховуючи їхній тип та особливості формування.

Література

1. Ніколаєва С. Ю., Шерстюк О.М. Сучасні підходи до викладання іноземних мов // Іноземні мови. – 2002. – № 1. – С. 39- 47.

2. Семенчук Ю. Іноземна мова – для реального життя // Іноземна мова в навчальних закладах. – 2004. – № 3. – С. 143-151.